

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1, 3 och 4 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet.

Genom en den 24 mars 1938 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 259, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 1, 3 och 4 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet.

Härigenom förordnas, att 1, 3 och 4 §§ lagen den 6 juni 1930 om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet¹ skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Har långivare, varå enligt Konungens bestämmande denna lag skall äga tillämpning, meddelat lån mot inteckning i fastighet med växande skog samt med fastighetens ägare överenskommit, att viss inskränkning skall gälla i rätten att avverka skogen, må skogsvårdsstyrelsen, där de härutinnan överenskomna bestämmelserna ej äro stridande mot grunderna för god skogsvård, på begäran av långivaren meddela föreskrift, att bestämmelserna skola med den verkan som i denna lag sägs lända till efterrättelse. Så länge av skogsvårdsstyrelsen meddelad föreskrift är gällande, må icke föreskrift meddelas rörande tillämpning av annan överenskommelse om inskränkning i avverkningsrätten å samma fastighet.

Har överenskommelsen träffats med mer än en långivare, skall överenskommelsen innehålla bestämmelse huru behållning eller ersättning varom i 3 § andra stycket sägs skall fördelas mellan långivarna.

Har lånet infriats eller häftar fastigheten eljest ej längre därför eller har långivaren förklarat sig icke vidare påfordra tillämpning av den meddelade föreskriften, ändå att fastigheten alltjämt svarar för lånet, upphøre föreskriften att gälla. Om förhållande, på grund varav föreskriften upphör att gälla, underrättas långivaren ofördröjligen skogsvårdsstyrelsen.

¹ Ändrad lydelse av 3 §, se SFS 1933: 108.

3 §.

Om ansvar för överträdelse av skogsvårdsstyrelsens föreskrift och om fullföljd av talan mot dess beslut gälle, där icke annat föranledes av bestämmelserna i andra stycket, vad i 6 och 7 kapitlen skogsvårdslagen är stadgat beträffande ansvar för avverkning i strid mot föreskrift, som meddelats enligt nämnda lag, och rörande fullföljd av talan mot beslut om dylik föreskrift.

Behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, samt utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, skola i första hand användas till betalning av lån som föreskriften avser. Avser föreskriften flera lån, skall belopp varom här är fråga fördelas enligt de grunder som långivarna bestämt i överenskommelsen.

Vad nu sagts om redovisning av behållning och ersättning skall gälla, ändå att överträdelsen innefattar jämväl förseelse mot annan lag än denna.

4 §.

Uppsikt över föreskrifts efterlevnad utövas av skogsvårdsstyrelsen efter grunder samt på villkor i avseende å ersättning och annat, som med långivaren överenskommas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1938.

I fråga om de skäl som ligga till grund för lagförslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen ävensom de samtidigt med denna framlagda propositionerna nr 261 och 262.

I propositionen nr 261 vilken remitterats till jordbruksutskottet har, på föredragning av chefen för jordbruksdepartementet, framlagts förslag om vidtagandet av vissa åtgärder för underlättande av belåning av skog. I den nu förevarande propositionen, nr 259, framlägges, på föredragning av chefen för justitiedepartementet, ett därmed sammanhängande förslag att, till vinnande av angivna syfte, tillämpningen av lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet skulle utsträckas. Denna lag, vilken tillkom i samband med att hypoteksföreningarna år 1930 erhöilo rätt att i fastighets belåningsvärde inräkna värdet av växande skog, avser att bereda hypoteksföreningarna möjlighet till skydd mot att fastigheter, varå föreningarna lämnat lån, genom alltför omfattande skogsavverkning få sitt värde minskat. Lagen innehåller i huvudsak följande bestämmelser:

Om i fall, då hypoteksförening meddelar lån mot inteckning i fastighet med växande skog, mellan fastighetens ägare och föreningen överenskomme träffas, att viss inskränkning skall gälla i rätten att avverka skogen, må enligt 1 § första stycket skogsvårdsstyrelsen, såvida de härutinnan över-

enskomna bestämmelserna ej äro stridande mot grunderna för god skogsvård, på begäran av föreningen meddela föreskrift, att bestämmelserna skola med den verkan, som i lagen sägs, lända till efterrättelse.

I 1 § andra stycket stadgas, att om lånet infriats eller fastigheten eljest ej längre häftar därför eller föreningen förklarat sig icke vidare påfordra föreskriftens tillämpning, ändå att fastigheten alltjämt svarar för lånet, skall föreskriften upphöra att gälla. Om förhållande, på grund varav föreskriften upphör att gälla, skall föreningen ofördröjligen underrätta skogsvårdsstyrelsen.

De i avseende å avverkningen fastställda bestämmelserna gälla enligt 2 § mot envar. Innehar någon vid tiden för föreskriftens meddelande rätt att å fastigheten avverka skog, och har han icke samtyckt till bestämmelserna, är han dock icke bunden av föreskriften i den mån hans rätt därav beröres.

I 3 § finnas vissa bestämmelser om ansvar m. m. upptagna. Sålunda stadgas, att beträffande ansvar för överträdelse av skogsvårdsstyrelsens föreskrift och om fullföljd av talan mot dess beslut gäller vad i 6 och 7 kapitlen skogsvårdslagen är stadgat beträffande ansvar för avverkning i strid mot föreskrift, som meddelats enligt nämnda lag, och rörande fullföljd av talan mot beslut om dylik föreskrift. Behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, skall dock i första hand användas till lånets täckande. Vad sålunda stadgats om redovisning av sådan behållning och ersättning skall gälla, ändå att överträdelsen innefattar jämväl förseelse mot annan lag.

Uppsikt över meddelad föreskrifts efterlevnad utövas jämlikt föreskrift i 4 § av skogsvårdsstyrelsen efter grunder samt på villkor i avseende å ersättning och annat, som med hypoteksföreningen överenskommas. Med ägare av fastighet skall enligt 5 § likställas innehavare av fideikommiss. Slutligen skall jämlikt 6 § lagen äga tillämpning allenast beträffande skog, som enligt lag står under skogsvårdsstyrelsens uppsikt.

I en inom jordbruksdepartementet upprättad *p r o m e m o r i a* har ifrågasatts, att 1930 års lag, förutom å hypoteksföreningarna, skulle göras tillämplig jämväl å vissa andra närmare angivna kreditinrättningar.

Över promemorian hava efter remiss yttranden avgivits av vissa myndigheter och enskilda sammanslutningar. Beträffande innehållet i yttrandena torde få hänvisas till den redogörelse härför, som chefen för jordbruksdepartementet lämnat i propositionen nr 261.

I sistnämnda proposition finnes intaget ett yttrande av *chefen för jordbruksdepartementet* (sid. 18—19), berörande det här ifrågavarande lagstiftningsärendet. Av nämnda yttrande må återgivas följande.

»Syftet med 1930 års lag om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet är att skydda hypoteksföreningarna mot risken, att säkerheten för in-teckningslån försämras genom alltför långtgående avverkning av skog. Hypoteksförening, som med låntagare träffar överenskommelse om att viss plan skall följas vid avverkningen, kan hos vederbörande skogsvårdsstyrelse begära föreskrift, att överenskommelsen skall lända till efter-

rättelse, varefter skogsvårdsstyrelsen utövar uppsikt över att ifrågavarande föreskrift efterlevs.

Den nu föreslagna utsträckningen av 1930 års lag till att gälla, förutom hypoteksföreningarna, även vissa andra kreditinrättningar är ägnad att för dessa minska de risker, som äro förenade med skogsbelåning, och bör sålunda underlätta för jordbrukarna att utnyttja skogen som kreditunderlag. Med hänsyn härtill och till vad jag förut anfört angående behovet av sådana belåningsmöjligheter anser jag önskvärt, att ifrågavarande lagändring kommer till stånd.

Även om 1930 års lag sålunda erhåller utsträckt tillämpning, torde det knappast finnas tillräcklig anledning att antaga, att lagen skall komma att utnyttjas i särdeles stor omfattning. Avsikten med den ifrågasatta lagändringen är icke, att lagen skall komma till användning i så många fall som möjligt utan att den skall kunna anlitas, där detta kan underlätta för en skogsägare att erhålla lämpligt ordnad kredit. Att skogsägarna skola vara benägna att, utan att det är nödvändigt, underkasta sig den uppsikt, som lagen förutsätter, är icke troligt. Med hänsyn härtill finner jag föga sannolikt, att en utsträckning av lagens tillämpning skall behöva medföra olägenheter för skogsvårdsstyrelserna. För övrigt måste ihågkommas, att en väl ordnad skogsbelåning är av värde även ur skogsvårdssynpunkt. Härtill kommer, att den övervakning, som föranledes av tillämpningen av ifrågavarande lagbestämmelser, giva skogsvårdsstyrelserna ökade tillfällen att verka för en god skogsvård.

I förenämnda promemoria har i första hand åsyftats, att 1930 års lag förutom å hypoteksföreningarna skulle erhålla tillämpning å jordbrukskassorna och centralkassorna för jordbrukskredit, vilka äro inrättade med statens stöd för att tillgodose jordbrukarnas kreditbehov, ävensom å sparbankerna, vilka senare torde vara de kreditinrättningar som ha den största utlåningen till jordbruket. Emellertid har i en del yttranden förordats, att lagen även erhåller tillämpning med avseende å affärsbankerna. Med särskild skärpa ha styrelsen för svenska bankföreningen samt bank- och fondinspektionen uttalat sig i denna riktning. Ehuru jag anser, att skäl kunde motivera, att lagen tills vidare i avvaktan på ytterligare erfarenheter icke utsträcktes längre än i promemorian avsetts, finner jag mig likväl, med hänsyn till affärsbankernas intresse för saken, icke böra motsätta mig, att lagen också göres tillämplig i fråga om dessa bankers utlåning. Ur de synpunkter, som i samband med tillkomsten av 1930 års lag anfördes mot tanken att låta lagen gälla inteckningshavare i allmänhet, anser jag inga betänkligheter kunna möta mot att utsträcka lagens tillämplighet till nu nämnda kreditinrättningar. Det säger sig självt att, i den mån riksbanken, postsparbanken eller andra inrättningar för statlig penningförvaltning eller utlåningsverksamhet, exempelvis egnahemslånerörelsen, kunna ha fördel av att utnyttja ifrågavarande lagbestämmelser, möjlighet härtill bör beredas dem. Däremot anser jag mig icke böra förorda bankofullmäktiges förslag, att bestämmelserna även skulle göras tillämpliga med avseende å försäkringsföretag, pensionskassor, stiftel-

ser och andra liknande institutioner. Ehuru jag saknar anledning att befara, att dessa inrättningar skulle utnyttja lagen till missbruk av sin ställning som långivare, finner jag likväl lämpligt, att lagen åtminstone för närvarande icke utsträcket längre än till att gälla de vanliga kreditinrättningarna ävensom vissa statliga institutioner. I den mån det kan komma att visa sig, att jordbrukarnas kreditförhållanden kunde väntas bliva främjade genom en ytterligare utvidgad tillämpning av ifrågavarande lagstiftning, torde frågan härom sedermera få upptagas till övervägande.

Med hänsyn till de organisatoriska förändringar, som kunna förekomma icke minst på den statliga kreditgivningens område — bland annat är egna-hemslånerörelsen nu föremål för utredning — anser jag praktiska skäl tala för att i lagen icke införas en uppräknings av de inrättningar, å vilka lagen skall kunna tillämpas, utan att bestämmandet härav överlåtes åt Kungl. Maj:t.»

Chefen för justitiedepartementet uttalar i den nu förevarande propositionen i väsentliga delar sin anslutning till vad chefen för jordbruksdepartementet sålunda anför.

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Utskottet har vid sin granskning av det genom förevarande proposition, nr 259, framlagda lagförslaget icke funnit anledning till erinran mot detsamma, varför utskottet får hemställa, *Utskottet.*

att förevarande proposition, nr 259, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 maj 1938.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Karl Emil Johanson, Wagnsson, Eskhult, Branting*, Velander, Karl A. Karlsson och Roos;*

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund i Östersund och Lindmark*, fru Östlund samt herrar Ryberg, Olsson i Mellerud och Larsson i Hede.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.